I $3^1/_2$ Dag drøftede man med stor Ihærdighed alle de fremlagte Spørgsmaal.

Her var Forhandling om *Fagforeningernes samfundsmæssige Stilling, om Strejker, om Lærlingeforhold, om Normalarbejdsdag, Afskaffelse af Hjemmearbejde, Forslag til Arbejderkamre og Voldgiftsretter, Arbejderforsikring mod Ulykkestilfælde, Sygdom og Alderdom.*

Endskønt at Fagforeninger har karakter af at være upolitiske, saa er det lige saa umuligt for dem, som for enhver anden Del af Folket, der arbejder for socialt Fremskridt, at undgaa at tale Politik; især naar man erindrer, at saa godt som alle de Arbejdere, som staa i fast Organisation, er gennemtrængte af socialistiske Ideer, hvilke ligefrem tilstræbe en ny Samfundsordning, saa kan man forstaa, at Fagforeningerne levende berøre politiske Tilstande.

Dette følte man da ogsaa her, hvor der saa kendelig var to Strømninger tilstede. Den ene, som ved en levende Tro paa sine Ideers Magt og med Overbevisningens Varme mente med et Slag at sætte Humanisme, Retfærdighed og Glæde ind i vore Samfundstilstande, uden ret at kunne gøre rede for, hvilke Midler hertil skulde anvendes. Den anden Retning, som særlig tog sigte paa Forholdene som de var, og som igennem smaa Reformer, praktiske Skridt i Øjeblikket, ønsker at naa frem til de samme Maal. Begge disse to Strømninger vexlede.

Et var imidlertid alle enige om, at føre Forhandlingerne paa en saglig, klar og kort Maade, hvilket jo ogsaa ene gjorde det muligt at faa saa mange og store Spørgsmaal forhandlede paa saa kort en Tid med et virkeligt Udbytte.

Er der sagt om vort »Nordiske Kvindesagsmøde«, at de kvindelige Talere udmærkede sig ved en sjælden Klarhed, som roligt holdt sig til selve Sagen, saa gælder det i Sandhed ogsaa om Arbejderne. Ingen overflødig Talen, — rolig fra deres Pladser førtes Forhandlingerne saa godt som med fuldtallige Medlemmer til alle Møderne, skønt der var 10 Timer daglig Diskussion.

Maler *Jensen*, som er Formand for de samvirkende Fagforeninger, var ogsaa den første Hovedtaler, som med historisk Overblik fra de gamle Lavs Tilstande gav Nutidens Karakteristik.

Det farlige Herredømme — den private Kapitalisme, der ophobede Kapitalen paa Enkeltmandens Haand, er det, der sammenkalder Arbejdermøder i vore Dage.

Nøden stiger — Samfundet som Helhed har ikke høstet Fordel; thi Menneskenes hele Vel er knyttet til, paa hvilken Maade man producerer.

Fagforeningerne har to Opgaver, at oplyse Arbejderne om deres egen Stands Interesser, og at samarbejde med de andre.

Kapitalen skaffer Kriser, i det der er Overproduktion; derfor maa Arbejderne ikke gaa i Spænd med Samfundets Opretholdelse i den nuværende Skikkelse.

Herredømmet er tabt, naar Arbejderne blive oplyste — de er ikke et Apendix til de andre Klasser, men de bør gribe aktiv ind i det politiske Liv og skabe Selvstændighed.

Der blev sagt af en svensk delegeret (*Carlsen*): Naar vi skal have Masserne med, da maa vi tale Hjærtesproget — og det gør de danske Socialdemokrater. Det er sandt, thi hver Gang de talte, fornam man en blød og hjemlig Klang. Selv da delegeret *Meyer* kom med saadanne Ord som: »Arbejderne skal ikke komme med aaben Haand og bede om deres Ret, men med knyttet Haand og fordre den«; saa følte man dog, at den danske Arbejder er taalmodig, maaske alt for taalmodig.

Ikke saa med svenskerne, der var Iver og Ild, den udmærkede Taler, *Lyngholm,* havde ikke tid at vente, for ham gjaldt det kun om at faa Socialismens Principper til at gennemgløde Fagforeningerne, at de ikke skulde falde tilbage og blive blot og bar Lavsforeninger.

Som Taler vandt *Jeppesen* (Norge) Prisen; da man nemlig under de rolige og saglige Forhandlinger ikke vilde spilde Tiden med Bifaldsytringer eller Klap, bevarede man sin Ligevægt Kun en eneste Gang gik Naturen over Optugtelsen, da delegeret Jeppesen i djærve Ord bebrejdede de danske Fagforeninger, som efter hans Mening var saa langt fremme, at de kunde være ræd for at bekende de socialistiske Principper.

»Nogle kende dem ikke, andre tør ikke bekende dem, — men her, hvor de bedste Mænd er samlede, skulde vi ikke her komme med en levende bekendelse.«

Saa brast Forsamlingen ud i stormende Bifaldsraab.

Kvinderne indtog under hele Mødet en reserveret Holdning; som Repræsentanter for de langt yngre kvindelige Fagforeninger, der altsaa ikke kunde være saa sammenlevede i alle Enkelthederne, holdt de dem forsigtig tilbage; men at de var levende med i Forhandlingerne sporedes kendelig ved alle Afgørelser, og især naar Mændene af og til fristedes til at knibe ud og glemme Kvinden, da var de paa deres Post og hævdede deres Fordringer om Ligestillelse.

Det hele Møde gav Løfte om en glædelig Løsning i dybeste Forstand og Samarbejde med Brødre i Norden, ja ud over den. Endskønt det ikke skjultes, at man ventede en haard, arbejdsløs Vinter med ny Lidelse og ny Kamp, saa gav Mødet dog Varsel om Kræfter, milde, varme, fulde af Iver efter Retfærdighed og Sandhed, og man begriber ikke let, at andre Klasser i Folket kan fable om, at Arbejderne vil *Vold, Ophidselse* og *Had*, som kræver Undtagelseslove, — *Undtagelseslove for vore egne Brødre!* — og hvorfor? Fordi de er videre i Klarhed, varmere i Retfærdighedsfølelsen og hvis Brøde det er, at Kærligheden er saa stærkt udviklet hos dem, at de kan sige: »Hele Verden er vort Fædreland, og at gøre godt er vor Religion.«

J. M.

En Kvindes Udtalelse om Fredssagen.

Ved den nylig stedfundne Kongres om Kvindesagen i Washington, holdt Madame *Elisabeth Stantov*, gift med den bekendte Advokat af samme Navn, et længere Foredrag, hvoraf følgende uddrages.

Hun taler om Kvindens Deltagelse i det politiske Liv og